

Een paar herinneringen aan de 1969 hearing over de herstructurering van de Soestdijkseweg

Luuk Katgert, ter nagedachtenis

Op 2 december 1969 vond in de grote zaal van het toenmalige RIV – nu RIVM – een hearing plaats over de plannen van de gemeente voor een grootschalige reconstructie van de Soestdijkseweg. Die bijeenkomst was oorspronkelijk gepland in het gemeentehuis, maar het gemeentebestuur, volkomen verrast door de grote belangstelling uit de burgerij, verplaatste – gelukkig nog net op tijd – de hearing naar de veel grotere zaal in het RIV. Ik was daar bij als belangstellende toehoorder, zij het niet als direct belanghebbende aanwonende. Maar in mijn herinnering leeft deze hearing – vermoedelijk één van de eerste hearings in Nederland – voort als een ongelooflijk verheffend democratisch gebeuren. In mijn knipselmap

zit een artikeltje van Andreas Kouwenhoven uit het NRC Handelsblad – vermoedelijk uit 2012 – ‘Uw mening graag, voor spek en bonen’ waarin de spot werd gedreven met dit ‘modeverschijnsel uit de jaren 90’ waarin ‘de gemeente al wist wat ze wilde; wij zaten er maar een beetje bij’. Welnu, die hearing in onze gemeente was van zo’n twintig jaar eerder en pakte juist uit als een toonbeeld van burgerparticipatie. Ik zou daar graag enige herinneringen aan ophalen, helaas gehandicapt door het ontbreken van een verslag van die bijeenkomst, zowel in de gemeentelijke archieven als in het archief van de *Biltse en Bilthovense Courant*, dat juist voor deze jaren een lacune vertoont. Ik moest dus grotendeels afgaan op mijn herinnering na bijna een halve eeuw, in de hoop dat anderen, mocht ik het hier en daar fout hebben, mij zullen corrigeren.

Welnu, waarover gaat het?

In opdracht van het gemeentebestuur had het Bureau Goudappel in Deventer een plan ontwikkeld om de Soestdijkseweg aan weerszijden uit te breiden met parallelle ventwegen, waardoor de verkeersstroom vanuit Soest en Soestdijk richting Uithof beter zou kunnen worden verwerkt. Dat zou natuurlijk ten koste gaan van de fraaie boomomzoming, en ook van niet onaanzienlijke delen van belendende voortuinen. Niet onbegrijpelijk dus dat er voor die hearing grote belangstelling bestond. Uit de verslagen van de zittingen van de gemeenteraad komt naar voren dat met name Luuk Katgert, toen fractieleider van de PvdA, zich ernstig zorgen maakte over de maatschappelijke haalbaarheid van die, kennelijk al in vergevorderde staat van voorbereiding zijnde plannen. Van hem kwam daarom het 'revolutionaire' plan om een hearing onder de burgerij te houden, nog voor de raad daarover zelfs nog maar een debat zou hebben gevoerd; in Katgerts eigen woorden: 'om de burgerij gelegenheid te geven zijn stem te laten horen voor de Gemeenteraad zich zou vastleggen, en het een prestigezaak zou worden'. Burgemeester Fabius was faliekant tegen deze opzet, waarmee de Gemeenteraad als het ware voor de voeten zou worden gelopen, maar verloor het in de beraadslaging daarover van de Raad. Dat een verslag van deze bijeenkomst in de gemeentelijke archieven

ontbreekt, zal wel te wijten zijn aan zijn formeel juiste opvatting dat het begrip 'hearing' niet in de gemeentewet voorkomt; welk gremium zou zo'n verslag immers moeten goedkeuren?

De bijeenkomst begon, in mijn herinnering, met een toelichting vanuit het Bureau Goudappel van de plannen, waarna er onder voorzitterschap van de Burgemeester gelegenheid was om vragen te stellen. En die kwamen, in overvloed. Helaas, de meeste zal ik wel vergeten hebben; maar twee vragenstellers zijn me levendig bijgebleven. Jhr. van Nispen tot Pannerden, zelf kennelijk redelijk deskundig, vroeg zich af of dat kappen van al die bomen wel nodig was. Hij had de week tevoren met de heer Copijn een wandeling gemaakt langs alle bomen en moeten constateren dat het overgrote deel daarvan nog in zeer vitale staat was, en dat misschien slechts zo'n twintigtal kaprijp was – kennelijk in tegenstelling tot wat in de plannen gesteld was. Dat zou toch wel zonde zijn van zo'n mooie allee! De Burgemeester antwoordde hem dat, in tegendeel, volgens hem een groot deel van die bomen juist wel kaprijp was, en dat dit juist een mooie gelegenheid bood om ook de rest van de weg op de schop te nemen. In de discussie daarover kwam de aap uit de mouw: de burgemeester bedoelde 'economisch kaprijp'. Groot gelach uit de zaal was zijn deel. Daarna vroeg de heer De Vlaming, architect, het woord. Uit de getoonde ontwerptekeningen

had hij begrepen dat er maar een heel smalle groenstrook zou overblijven tussen het fietspad en de weg. Hij had in zijn werk ook eens met dat probleem te maken gehad en ervaren dat, om die reden, de Raad van State het ingediende plan naar de prullenmand had verwezen. Ik kan me hierop geen reactie, noch van de burgemeester, noch van de zijde van Bureau Goudappel herinneren.

Ik denk dat velen in de zaal, met mij, deze bijeenkomst met een gevoel van opluchting hebben verlaten, zich niet kunnende voorstellen dat het gemeentebestuur zich ongevoelig zou tonen voor de aangevoerde argumenten tegen het oorspronkelijke plan. Er is, geloof ik, tenslotte een commissie uit de burgerij gevormd die een en ander nog eens nader zou moeten bekijken, maar – en hier moet ik helemaal uit mijn ongedocumenteerde geheugen putten – uiteindelijk is het hele plan in stilte van tafel gegaan omdat, naar ik begreep, het eigenlijk een vergissing bleek dat het er ooit gekomen was. Want wat was het geval? Er was een oud bestemmingsplan, waarin het doortrekken van de 'betonweg' van Soestdijk naar de noordpunt van Bilthoven, verder langs de Soestdijkseweg stond ingetekend; en dat bestemmingsplan zou vervallen als het niet voor een toen zeer nabije datum werd uitgevoerd. Dus haast bij de uitvoering zou zijn geboden. Maar ondertussen had die betonweg, die voor de oorlog inderdaad min of meer dood liep,

al wel een afgebogen verlenging gekregen richting de Nieuwe Wetering, zodat dat doortrekken via de Soestdijkseweg eigenlijk helemaal niet meer nodig was. De angst voor het verlopen van het oude bestemmingsplan bleek dus volstrekt overbodig. Zoals iedere Bilthovenaar nu dagelijks kan ervaren, is het plan dus nooit uitgevoerd; de toen 'kaprijpe' bomen zullen waarschijnlijk, bijna ongemerkt, heel geleidelijk aan zijn vervangen, en het plan tot herstructurering is een stille dood gestorven; dankzij Katgert.